

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

ELÜSEKİZİNCİ SÛRE-İ CELÎLE
el-MÜCÂDELE SÛRE-İ CELÎESİ
Medenî(; Medîne-i Münevvere döneminde inmiş)dir.
22 âyet-i kerîmedir.

O Rahmân ve O Rahîm olan Allâh'ın ismiyle!

1- (Habîbim!) Kocası hakkında seninle mücadele eden ve şikâyetini Allâh'a açıklayan o kadının sözünü Allâh gerçekten işitmiştir. Allâh her ikinizin karşılıklı konuşmasını sürekli duymaktaydı. Şüphesiz ki Allâh (zorda kalanın şikâyetlenme ifadeleri dâhil tüm sesleri idrak sıfatına sahip olan bir) Semî'dir, (dara düşmüşün durumu dâhil tüm halleri hakkıyla gören bir) Basîr'dir.

Evs ibni Sâmit'in hanımı Havle binti Sa'lebe (Radiyallâhu anhümâ), Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e gelerek kocasının kendisine söylemiş olduğu: "Sen bana annemin sırtı gibisin!" sözü hakkında fetva istedi, şöyle ki; yaşlılığından dolayı biraz huyu bozulan kocası bir gün onun yanına girip kendisinden bir şey istemiş, istediği olmayınca da, kızgınlıkla bu sözü söylemişti.

Câhiliyet devrinde bir adam hanımına bu sözü söylediğinde karısı ona haram oluyordu. Zihar denen bu muamele İslâm'da bir ilkti. Kocası ânında pişman olup onu yanına çağırırsa da o, yeminle: "Sen bu sözü söylemişken Allâh ve Rasûlü bizim hakkımızda hüküm verinceye kadar bana ulaşamazsın!" diyerek geri durdu. Sonra Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e gelerek, kocasının kendisiyle gençken evlendiğini, yaşlanıp çocuğu çoğaldığında ise kendisini annesi yerine koyarak terkettiğini dile getirdi ve yeniden birleşebilmeleri için bir ruhsat istedi. Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem): "Şu ana kadar senin hakkında bana bir şey emr olunmadı ama ben senin ona haram olduğunu zannediyorum!" buyurunca o, kocasının boşama ifadesi kullanmadığını söyleyerek defaatle bu hususta mücadeleye giriştikten sonra başını semaya kaldırarak: "Ey Allâh! Yalnızlığımın zorluğunu ve kocamın ayrılığının meşakkatini Sana şikâyet ediyorum! Üstelik benim küçük çocuklarım da var ki; onları ona versem zayi olurlar, ben alsam aç kalırlar!" diye durumunu Allâh-u Te'âlâ'ya arz eder etmez, daha yerinden ayrılmadan onun hakkında bu âyetler indi. Bunun üzerine Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem): "Ey Havle! Müjde olsun!" buyurdu. O da: "Hayrolsun!" deyince, Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) ona bu âyetleri okudu!

2- Sizin içinizden o kimseler ki; kadınlarından zihar yapmaktadırlar, (onlar bir yanılığdadırlar, çünkü gerçekte) o (kadı)nlar kendilerinin anneleri değildirler! Onların anaları ancak onları doğurmuş olanlardır!

(Dolayısıyla haramlık hususunda ancak sütanneleri ve Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in eşleri gibi, Allâh-u Te'âlâ'nın tayin ettiği kadınlar, kendi annelerine benzeyebilir. Eşler ise, onların annesi yerinde olmaktan en uzak varlıklardır.)

Şüphesiz ki onlar elbette (dînen de, aklen de) **bilinmedik bir söz ve boş bir yalan söylemektedirler.**

Gerçekten Allâh elbette (çokça affeden bir) **Afıvv'dür**, (bolca bağışlayan bir) **Ğafûr'dur!**

3- O kişiler ki; kadınlarından zihar yap(arak onlarla birleşmeyi ebediyen yasakla)**maktadırlar, sonra da söyledikleri şeyden dönme**(yi isteme)**ktedirler; artık** (cinsî münasebet yahut tenasül uzvuna şehvetle bakış ya da şehvetle) **birbirlerine dokunmalarından önce** (erkeğin) **bir köle azadı** (gerekir)!

İşte size! Bu (hüküm) **ki,** (böyle haramlar yapmayasınız diye) **siz onunla vaaz olunmaktasınız! Zaten Allâh yapmakta olduğunuz şeyleri**(n görünen-görünmeyen tüm yönlerinden hakkıyla haberdâr olan bir) **Habîr'dir.**

4- Fakat her kim (köle azâd imkânı) **bulamazsa, birbirleriyle temastan önce** (erkek üzerine düşen,) **art arda gelen iki ay oruçtur! Ama her kim buna da imkân bulamazsa, altmış yoksul yedirme**(si gerekir)!

İşte sana! Bu (hükümlerin açıklanması), **Allâh'a ve Rasûlüne inanasınız** (da, câhiliyet devrindeki kötü âdetleri bırakasınız) **diyedir.**

İşte sana! Bun(ca kural)lar, **Allâh'ın**(, aşılması caiz olmayan) **sınırlandır!** (Bunları kabullenmeyen) **o kâfirler içinse, çok acı verici pek büyük bir azap vardır!**

5- O kimseler ki; Allâh'a ve Rasûlüne düşmanlıkta bulunmaktadırlar / (hükümlerine) **karşı gelmektedirler / Allâh ve Rasûlünün hududu dışında birtakım sınırlar benimsemektedirler /; şüphesiz onlardan önceki** (din düşmanı) **kimseler rezil edildiği gibi /** (muratlarına eremeyip) **kine boğdurulduğu gibi / helâk edildiği gibi / bunlar da rezil edilmişlerdir / kine boğdurulmuşlardır / helâk edilmişlerdir /.**

Gerçekten de Biz (elçimizin doğruluna delâlet eden) **pek açık âyetler indirmişizdir.** (Bunları) **inkâr edenler içinse, çok alçaltıcı pek büyük bir azap vardır!**

6- Allâh'ın onları topluca dirilteceği ve yapmış oldukları (kötü) **şeyleri kendilerine** (bir bir) **haber vereceği** (o korkunç) **günü** (onlara anlat) **ki, Allâh on**(ların yapmış olduğun)u (tek tek) **say**(ıp yazdır)mış, **onlarsa onu unutmuşlardır.**

Zaten Allâh her şeye (hakkıyla şahit olan ve hiçbir şey Kendisinden kaybolmayan bir) **Şehîd'dir!**

7- (Habîbim!) Gör(ür gibi bil)medin mi **ki; gerçekten Allâh göklerde olanları ve yerde bulunanları** (küllî ve cüzî tüm teferruatıyla) **bilmektedir.**

Üç kişinin gizlice konuşması (diye bir şey) **meydana gelmez ki, mutlaka O,** (ilmiyle, işitmesiyle ve görmesiyle onların) **dördüncüleridir, beş kişinininki de olmaz ki, mutlaka O, altıncıları** (olarak yanlarında hazır) **dır!**

İşte sana! Ne bundan daha azı (olan iki kişinin birbiriyle gizli konuşması, ya da tek kişinin nefsiyle konuşması), **ne de** (altı ve fazlası gibi) **daha çoğu**(nun fısıldaşmaları vâki) **olmaz ki, her nerede iseler mutlaka O** (ilmen) **onlarla birlikte dir!**

Sonra kıyamet gününde O onlara (dünyadayken) **yapmış oldukları** (azabı gerektiren kötü) **şeyleri haber vere**(rek onları rezil ede)**çektir. Şüphesiz ki Allâh** (kulların sırları dâhil) **her şeyi** (hakkıyla bilen bir) **Alîm'dir.**

8- Bakmadın mı o (Yahudi ve münafık) **kimselere ki; fısıltıyla konuşmaktan nehyolunmuşlardır, sonra kendisinden yasaklanmış oldukları şeye geri dönmektedirler ve** (yalan gibi bir) **günahla,** (Müslümanlara) **düşmanlıkla, bir de o Rasûl**(ün gizli konuşma

yapmamaları emrin)e isyanla (ilgili toplantılar yaparak) **gizlice konuşmaktadırlar.**

Ama sana geldikleri zaman, Allâh'ın seni kendisiyle selamlamakta olduğu bir şeyle sana sağlık dilerler. (Allâh-u Te'âlâ: "Selam O'nun seçtiği kulları üzerine olsun!" diye bütün peygamberler arasında sana da selam vermekteyken, onlar: "Ölüm senin üzerine olsun!" anlamına gelen "Es-Sâmü aleyke" derler ve "İyi sabahlar" gibi laflar ederler.)

Kendi içlerinde ise: "(Mademki peygamberdir, o halde aleyhine) söylemekte olduğumuz şeyler sebebiyle Allâh bize azap etse ya!" derler.

İşte onlara yeterli gelecek olan şey ancak cehennemdir ki (mutlaka) ona gireceklerdir. Artık o ne kötü bir varış yeri olmuştur!

Yahudilerle münafıklar müminleri gördükleri zaman aralarında fısıldaşırlar ve birbirlerine göz kırparlardı ki, böylece Müslümanlara, gazaya çıkan yakınlarının yenildiği ya da şehit edildiğine dair duyum almış havası vererek onları kızdırmayı hedeflerlerdi. Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) onları bu davranıştan yasakladığı halde tekrar aynı davranışı sergilediklerinde bir sonraki âyet-i celîlede müminler böyle yapmaktan nehyolundular.

9- Ey iman etmiş olan kimseler! Gizli konuşacağınız zaman, günahla, düşmanlıkla ve o Rasûle isyanla (ilgili konularda) fısıldaşmayın! (Müminlerin hayrına yönelik) iyilikle ve (peygambere karşı gelmekten sakınma anlamına gelen) takva ile **fısıldaşın!**

(Yapacağınız ve terk edeceğiniz her işte) **O Allâh'tan hakkıyla sakanın ki, siz (ölümünüzün ardından diriltilerek,) ancak O'na haşr olunacak (ve manevî huzurunda toplanacak)sınız!**

10- O (günah ve zulüm hususundaki) gizli konuşma ancak şeytandan olup, o iman etmiş olan kimseleri(, yakınlarının başına bir iş geldiği düşüncesine sevk ederek) üzsün diyerdir! Oysa Allâh'ın izniyle olmadıkça o (şeytan) onlara en ufak bir şeyle bile asla zarar verici değildir!

Artık inananlar ancak Allâh'a tevekkülde bulunsun (da, onların gizli-açık hiçbir konuşmalarına aldırmasınlar)!

11- Ey iman etmiş olan kimseler! Size: "O (Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in sohbet) meclisler(in)de (oluşan izdiham yüzünden, birbirinize yer açarak) genişlik yapın!" denildiği zaman hemen genişlik yapın ki, Allâh da sizin için (hem rızkınızda, hem gönlünüzde, hem kabrinizde, hem de cennetteki yurtlarınızda) genişlik yapsın!

(Peygamber meclisine gelenlerin artması nedeniyle size:) **"Ayağa kalkın!" denildiğinde ise (hiç gevşeklik yapmadan) hemen ayağa kalkın ki, Allâh içinizden iman etmiş olan o kimseleri (bu emre uymalarına bir karşılık olarak âhirette derece bakımından) yükseltsin.**

(İslâm dîni hakkında) **kendilerine ilim verilmiş olan o kişileri ise, (sıradan Müslümanlara karşı) pek yüce birçok derecelerle (yüceltsin)!**

Zaten Allâh yapmakta olduğunuz şeyleri(n görünen-görünmeyen tüm yönlerinden hakkıyla haberdâr olan bir) Habîr'dir. (Dolayısıyla bu emirleri tutanları mükâfatlandıracağı gibi, onlara karşı gelen ya da onlardan ağırlananları cezalandıracaktır.)

12- Ey iman etmiş olan kimseler! O Rasûle gizlice bir şey arz et(mek iste)diğiniz zaman, o gizli konuşmanızın öncesinde (fakirlere) bir sadaka sunun (ki, böylece peygambere verdiğiniz değer ortaya çıksın, fakirler faydalansın, aşırı sorular karşısında Habîbim rahatsız olmasın, samimi olanla münafık seçilsin ve âhireti sevenle dünyaya meyleden belli olsun)!

İşte sana! Bu sizin için (cimrilikten) daha iyidir ve (mal sevgisi gibi günahlardan, kalplerinizi) daha ziyade temizleyicidir. Ama eğer (verecek bir şey) bulamazsanız, şüphesiz ki Allâh (çok bağışlayan bir) Gafûr'dur, (çok acıyan bir) Rahîm'dir. (Dolayısıyla imkânı olmayanlara

sadakasız da soru sorma ruhsatı vermiştir.)

13- (Ey İmkân sahipleri!) **Gizli konuşmalarınızın öncesinde birtakım sadakalar sunmanızdan** (niye çekindiniz? Yoksa şeytanın fakirlik tehdidine aldandığınızdan dolayı) **mı korktunuz? Mademki** (bunu) **yapmadınız, zaten Allâh da** (bu konuda) **tevbenizi kabul et**(miş ve bu hükmü sizden geri çek)miştir, **öyleyse o** (farz) **namaz(lar)ı hakkıyla eda** (etmeye devam) **edin, zekâtı da ver**(meye devam ed)in ve (her konuda) **Allâh'a da, Rasûlüne de itaat**(ta sebat) **edin** (ki, böylece bu husustaki eksikliğinizi telafi edebilirsiniz)! **Zaten Allâh yapmakta olduğunuz şeyleri**(n görünen-görünmeyen tüm yönlerinden hakkıyla haberdâr olan bir) **Habîr'dir.**

14- (Habîbim!) **Bakmadın mı o** (münafık) **kimselere ki; Allâh'ın kendilerine gazap etmiş olduğu** (Yahudi milleti gibi şerli) **bir toplumu dost edinmişlerdir.** (Ey müminler!) **Onlar ne sizdendir, ne de onlardandır!** (Bilakis sizinle Yahudiler arasında kararsız durumdadırlar.) **Üstelik onlar** (yalancı olduklarını) **bildikleri halde** ('Müslümanız' diyerek) **yalan üzerine yemin etmektedirler.**

15- **Allâh onlara pek şiddetli büyük bir azap hazırlamıştır. Onlar ki; yapmakta bulunmuş oldukları şeyler şüphesiz ne kötü olmuştur!** (Böylece onlar evvelden beri kötü amellere alıştıkları için, yalan yere yemini de hafife almışlardır.)

16- **Onlar** (kanlarını ve mallarını korumak için) **yeminlerini bir kalkan edinmişler de, bu sebeple** (Müslüman görünerek kazandıkları güvenlik sayesinde Müslümanları) **Allâh'ın yolunda** (cihatta bulunmakta)n **engelle**(me gayreti içine gir)miştirlen. **Artık onlar için çok alçaltıcı pek büyük bir azap vardır!**

17- **Ne malları, ne de çocukları Allâh(ın azâbın)dan hiçbir şeyi asla onlardan savuşturamayacaktır.**

İşte sana! Onlar o (cehennem) **ateşin(in) arkadaşlarıdır ki; onlar onun içerisinde** (bir daha çıkmamak üzere) **ebedî kalıcılardır.**

18- **Allâh'ın onları topluca dirilteceği** (o korkunç) **günü** (onlara anlat) **ki, (bugün) size** ("Müslümanız' diye yalan yere) **yemin etmekte oldukları gibi,** (o gün de: "Rabbimiz olan Allâh'a yemin olsun ki, biz müşrikler değildik!" diye) **O'na da yemin edeceklerdir!**

Böylece onlar (âhirette yapacakları yalan yeminlerle) **kendilerinin gerçekten** (dünyada olduğu gibi, fayda kazandıracak ya da zararı savuşturacak) **bir şey üzere bulduklarını sanacaklardır. Agâh olun ki; şüphesiz ancak onlar** (her şeyi bilen Zât'ın huzurunda dahi yalan söylemeye cesaret edecek kadar yalanda zirveye ulaşmış) **o** (büyük) **yalancılardan ta kendileridir!**

19- **Şeytan onları** (hükmü altına alıp) **istilâ etmiştir de, artık onlara Allâh'ın zikrini unutturmuştur.**

İşte sana! Onlar ancak şeytanın fırkasıdır! Dikkat edin ki; o şeytan taraftarları, şüphesiz (sonsuz nimet yerine ebedî azabı tercih ederek en büyük zarar ve) **hüsrâna uğramış olan kimselerin ta kendileri ancak onlardır!**

20- **O kimseler ki; Allâh'a ve Rasûlüne düşmanlıkta bulunmaktadırlar / karşı gelmektedirler / Allâh ve Rasûlünün hududu dışında birtakım sınırlar benimsemektedirler /; işte sana! Onlar en alçak kimseler arasındadırlar.** (Hasımları olan Allâh'ın izzet ve azameti nâmütenâhî olduğu ölçüde, bunların zillet ve hakareti de sonsuzdur.)

21- Allâh (tâ ezelde şu kararı kesinleştirip, daha sonra Levh-i Mahfûz'a) **yazmıştır ki; andolsun, elbette mutlaka Ben de galip geleceğim, rasûllerim de!** (Ama onların bu galibiyeti, ya delil ve kılıçla; ya da ikisinden biriyle gerçekteleşecektir)!

şüphesiz ki Allâh, (peygamberlerine yardım etmeye son derece güçlü olan bir) **Kaviyy'dir,** (hiç yenilmeyen yegâne) **Azîz'dir.**

22- Kendileri Allâh'a ve o son güne iman etmekte olan bir toplumu, Allâh'a ve peygamberine düşmanlıkta bulunmuş olan / Allâh'a ve Rasûlüne (ve onların hükümlerine) karşı gelmiş olan / Allâh ve Rasûlünün hududu dışında birtakım sınırlar benimsemiş olan / kimselerle dostluk edenler hâlinde bulamazsın; velev ki o (İslâm'a karşı çıka)nlar, babaları yahut oğulları veya kardeşleri ya da (kavm-ü kabileleri, soy-sop) aşiretleri olsun!

(Zira Allâh'a inanmanın îcabı ve herkesin sevdiği ile birlikte haşr olunacağı o âhiret gününe imanın gereği, din düşmanlarıyla her konuda tüm ilişkilerin kesilmesidir.)

İşte sana! Onlar (o kimselerdir) **ki; O** (Allâh-u Te'âlâ) **onların kalpleri içerisine imanı yaz**(ıp sabit kıl)mış **ve onları Kendinden bir ruh** (olan ve canlarının canı konumunda bulunan iman ve Kur'ân nuru) **ile kuvvetlendirmiştir** (ki böylece onlar dünyada kalp huzuruna, âhirette ise ebedî saadete kavuşmuşlardır).

Ayrıca O onları, içerisinde ebedî kalacakları pek değerli cennetlere girdirecektir ki, (köşklerinin ve ağaçlarının) **altlarından sürekli ırmaklar akmaktadır.**

Allâh onlar(ın ibadet ve taatın)**dan razı olmuştur, onlar da O'n**(un vaad etmiş olduğu mükâfatlar)**dan razı olmuşturlar. İşte sana! Ancak onlar Allâh'ın taraftarlarıdır! Dikkat edin ki; Allâh'ın ordusu, şüphesiz** (iki cihan saadetine kavuşarak) **felâh** (ve kurtuluş)a **erenler ancak ve ancak onlardır!**

KUR'ÂN'I MECÎD
VE
TEFSİRLİ
MEÂL-İ ÂLÎSÎ

Mahmud Ustaosmanođlu